ORSA skoltidning

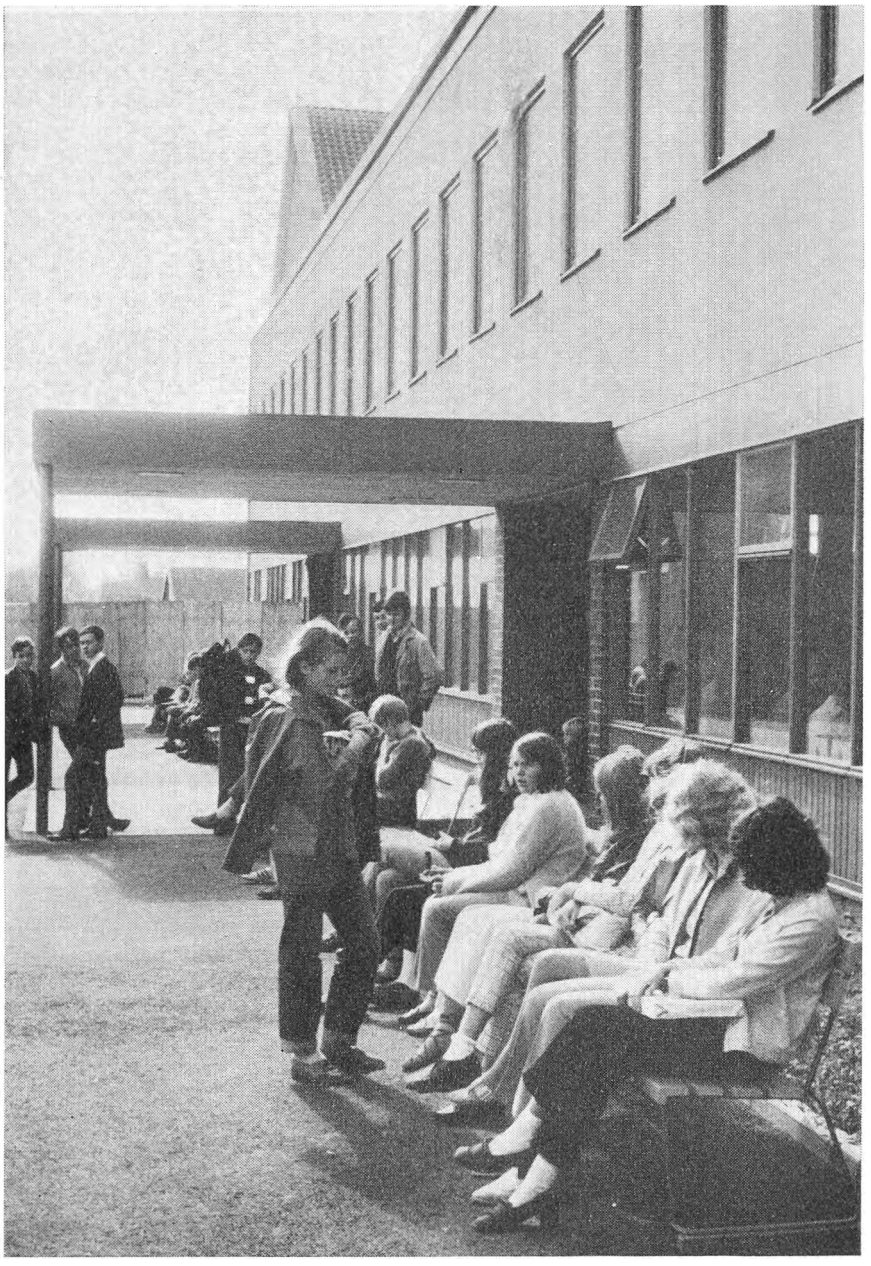

Nr 3 1968

38:e årgången

Varmt var det vid terminsstarten i nya Orsaskolan, och så höga temperaturer som under första veckan i september har inte uppmätts på våra breddgrader under de senaste hundra åren!

Om estetisk fostran eller skräpkultur till barnen

I början av det här året kom det ut en bok med den lätt provokativa titeln Skräpkultur åt barnen. Författare är en ung forskare Gunila Ambjörsson, som f. n. arbetar på en avhandling om barnlitteratur. Boken debatterades ganska flitigt i pressen, men har på intet sätt förlorat i aktualitet och kan förtjäna några kommentarer. I synnerhet som boken har många beröringspunkter med det studiemateriel, som vi lärare skall arbeta med under årets fortbildningsverksamhet.

Författarinnan redogör för undersökningar av innehållet i de kulturprodukter som via böcker, film, teater och TV förmedlas till vår kanske största, mest sammansatta och säkerligen mest mottagliga publik, nämligen barn och ungdom. Hon är åtskilligt kritisk och anser bl. a. att kommersiella intressen och slentrian i stor utsträckning styr utgivningen av barnböcker och programsättningen vid TV:s och teatrarnas föreställningar för barn. För att inte tala om de torftiga B-filmer som dominerar biografernas matinéprogram. Hon gör hela tiden jämförelser med "barnkulturen" i Tjeckoslovakien, som verkligen inte utfaller till vår fördel. Det kan t. ex. nämnas, att en ordinär barnbok i Sverige går ut i en upplaga av ca 5.000 exemplar, medan medelupplagan i Tjeckoslovakien för en barnbok är omkring 25.000 exemplar. Barn- och ungdomsavdelningen vid den tjeckiska televisionen hade vid tiden för undersökningen en personal på 120 personer, medan vi i Sverige har omkring 25 anställda på motsvarande avdelning. Författarinnan diskuterar ingående dessa förhållanden och skisserar förslag till reformer och förbättringar, och boken ger verkligen stoff till åtskillig eftertanke.

Hon framhåller vidare att våra barn mycket tidigt inriktas på materiell konsumtion. De är utsatta för starka kommersiella intressen, ja veritabla försäljningskampanjer har barnen som objekt. Kalle Anka, John Drake, dödskalleringar, tuggummibilder med monster och popidoler, fallskärmsjägare som påklädningsdockor, Barbie med pojkvän och garderob. Batman med åtföljande reklamfilm för seriemagasin och kalaspuffar m. m. Detta är barnens kultur, eller åtminstone en stor del av den.

Nu frågar man sig: — Är detta den kultur vi vill sprida? Är det vad våra barn vill ha? Ja, barn fostras tidigt till att efterfråga vad vi ger dem, deras förväntningar är inställda på vad de vant sig vid att bli tillfredsställda med. Men det man *inte* känner till kan man rimligtvis inte fråga efter. Och det är väl här som vi uppfostrare i hem, skola och massmedia ställs inför vårt ansvar — eller glada uppgift om man så vill. Nämligen att bjuda alternativ, att väcka behov, att göra barnen sällskap på vägen mot nya kulturupplevelser, att ge estetisk fostran.

Vad säger då Läroplan för grundskolan, denna lärarnas eviga följeslagare, om detta? Jo, en hel del bl. a. så här: "Undervisning och verksamhetsformer måste genomsyras av en strävan att medverka till en estetisk fostran av de unga, att lära dem uppfatta och njuta av det sköna i olika former, konst, litteratur, musik och natur, samt frigöra deras personliga uttrycksmöjligheter och på olika sätt låta dem få ge utlopp åt fantasi och skaparlust."

Nu är det kanske så, att hos många av oss väcker det ett visst motstånd, när estetiska värderingar kommer på tal. Vi känner skygghet inför den s. k. finkulturen. Vi tycker att vi själva inte är tillräckligt insatta i estetiska frågor, vi har ingen talang osv. Men vad det i det här sammanhanget gäller är ju något mycket elementärt och anspråkslöst. Nämligen att i all stillhet lära barnen hur mycket vackert, innehållsrikt och spännande som finns i vår omedelbara närhet, inom räckhåll för oss alla och som vi så lätt går förbi med ögon, öron och händer slutna. Kanske skulle en större förtrogenhet med detta "näraliggande" göra oss mindre beroende av de kommersiella, standardiserade kulturprodukterna och kanske skulle det stimulera barns lust att undersöka, upptäcka och uppleva och att från sina egna upplevelser gå vidare till egen skapande verksamhet och till beredskap inför mötet med andras skapande verksamhet — och kanske till att med Elsa Beskow undra:

Det nyttiga måste ju finnas, mor.
Man måste ha kläder och mat och skor
och allt möjligt annat, som mänskor behöver —
Men tänk, att det vackra, det blir liksom över!
För se, hur det glittrar där nere i ån,
och se hur de ulliga skyarna fara!
Jag står här och ser, och nu undrar jag bara:
"Var kommer det vackra ifrån?"

Christina Hjelte

I du får omåkersåm får tä knäpp korti? Do ska du kum iug ur roli ed add we um nögo år mi kort fro i år.
Ö öllt sö du kån täntsjas beeva får fotograferindje fo du att i när

Dala FOTO
· ORSA · TEL. 40055 · BERTH NORDLUND ·

MUSIKBELÖNINGAR

I samband med vårens musikuppvisning fick dessa elever Diplom III för att de deltagit i musikskolans instrumentalundervisning i fem år:

116 Ann-Marie Johansson
117 Solveig Lilja
118 Karl Erik Lilja
119 Margareta Hållén
120 Örjan Skoglund
121 Kjell Persson
122 Tomas Åberg
123 Birgitta Nylén
124 Mariana Berglund
125 Anna-Karin Hasmats
126 Gudrun Jakobsson
127 Annika Blom

Orsa Skoltidnings premium utdelades till tre avgående elever, som visat särskilt stort intresse för musiken och som uppnått stor färdighet på sina instrument. De duktiga musikanterna heter Ulla-Britt Nilsson, som spelar piano, Karl Erik Lilja, fiol och Tomas Åberg, gitarr. Vi önskar dem och alla andra avgående musikelever lycka till i fortsättningen! *P. J.*

Orsa-skolan

är ännu långt ifrån färdig, men vid höstterminens början var dock huvudbyggnaden inflyttningsklar.

Klockan 8 på morgonen anländer eleverna till sin nya skola och letar sig in till lektionssalarna, där morgonsamlingen börjar kl. 8.10. Eftersom ingen aula finns, förekommer heller inte den traditionella gemensamma samlingen för hela skolan. Men den, som så vill, kan via högtalare nå samtliga elever under skolans tak — ännu så länge med spökligt darrig stämma! Man vill hoppas på snar förbättring.

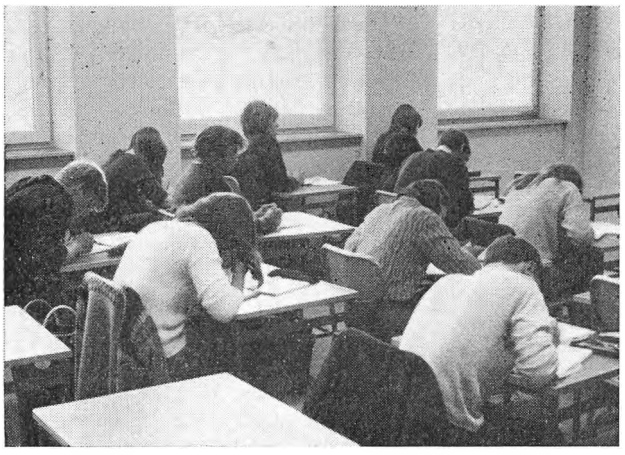

Ämnesrummen är ljusa och välkonditionerade — friskluft strömmar ständigt genom lokalerna. Men de är i trängsta laget för klasser med 35 elever.

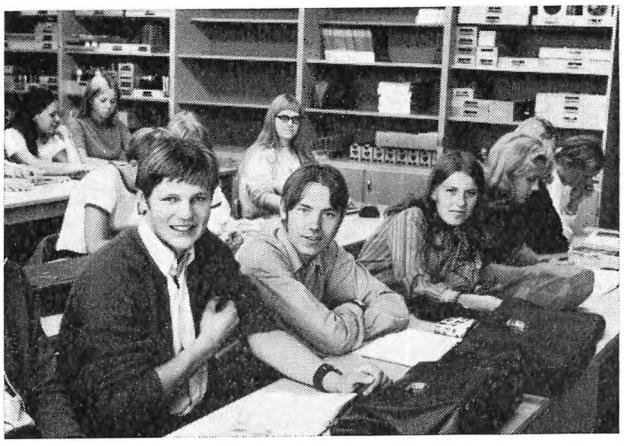

I fysikrummet har man liksom i kemirummet specialinredning — långa laborationsbord med vask, gasolbrännare, eluttag m. m. Materielskåpen var ännu vid terminsstarten utan dörrar. Nu finns de på plats.

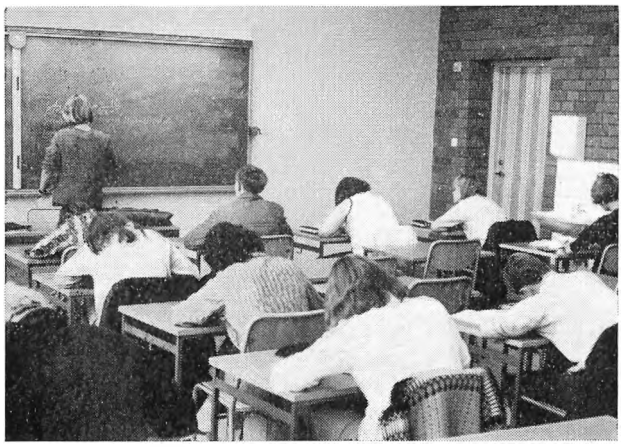

Matematik har lika som andra ämnen speciella rum. Ännu saknas där vinkellinjaler och passare vid taveländan, men en sinnrikt konstruerad linjal skymtar till vänster på bilden. De oputsade tegelväggarna utgör ett dekorativt inslag i rumsinteriörerna.

Förutom den vanliga utspisningen vid frukosttid förekommer nu även servering av mjölk och smörgås kl. 14.45—15.00. Men ännu så länge kan endast de långväga Oreeleverna deltaga i denna bespisning, som äger rum i en sal, ämnad för handarbete, inrymd i den s. k. paviljongen.

Nu väljer vi
det goda brödet . . .
hos
HELLBORGS Hembageri
Orsa, tel. 410 68

Musikälskare!

Klassiskt, jazz, pop, visor
- all slags musik
kommer bäst till sin rätt
i en Braun hifi-stereo-
anläggning.

Kom in och lyssna får Ni se!

Piano-Nisse Musik Radio · TV
ORSA Tel. 406 04

För älgjakten

Vapen, ammunition samt övrig utrustning i största sortering hos

Järnbirger AB

Det var på den tiden ...

Hur man förr i tiden botade sjukdomar

Våra förfäders kunskaper om sjukdomar och deras botande var, enligt vårt sätt att se, bristfälliga och många av deras botemedel och metoder nog så makabra. Samtidigt vet man ju att jämsides med magi och vidskepelse fanns åtskillig beprövad erfarenhet i den folkliga läkekonsten. Något som bekräftats av senare tiders vetenskap.

Från en av vår tidnings läsare har vi mottagit följande skildring, som onekligen får en att känna tacksamhet över att inte ha haft ont i ryggen för hundra år sedan.

— — —

Jag sitter och bläddrar i gamla anteckningar efter min farbror Lassar Hans och finner däribland följande rubrik: "Hur man botade sjukdomar med trolldom och skrock." Jag tyckte det var intressant och återger därför här några exempel på, hur man förr i tiden blev av med sina krämpor.

Hade någon fått utslag eller eksem, gällde det först taga reda på varifrån det onda kommit, om det var av väder och vind eller om det kommit från vatten eller jord. För den skull tog man först en sten ur en bäck. Sedan slog man en bit av en stor jordfast sten och så en sten ur luften, det vill säga en som ej låg på marken utan den skulle ligga på en stubbe eller i en gärdesgård, och ha varit utsatt för alla sorters väder och vind. När man så hade fått dessa tre stenar skulle noga hållas reda på varifrån varje sten tagits. Därpå lades de i elden och glödgades samt kastades i vatten. Utav den sten som det fräste mest och som sprack sönder hade det onda kommit, antingen av jorden, vädret eller vatten. Sedan kokades den som visat utslaget i vattnet och den sjuke skulle sitta över ångan, när grytan lyftes från elden tills vattnet blev kallt. Det hjälpte.

Då någon hade värk eller "styggvärk" i ett finger gick man till en klok gumma i Mickelvål. Hon hade på något hemlighetsfullt sätt kommit över s. k. påläst ister, en gammal svart och smutsig isterklump. Så skulle den värkande handen läggas på en jordfast sten under det gumman smorde den sakta med istret och mumlade något som ingen förstod.

Hade man tandvärk fick man taga tre stickor av ett gammalt hus som blivit flyttat tre gånger, sedan peta i tänderna med dessa stickor tills det började blöda och alla stickor blev blodiga och därefter gräva ner dem i en korsväg. Men det gällde att se sig för så ingen såg, varken då man tog stickorna eller då man grävde ner dem.

Fick man "knarr" eller knut på en sena skulle man också taga tre stickor ur ett sådant hus, som varit flyttat tre gånger samt sätta stickorna i en knut på huset och bända tre gånger över det onda stället med varje sticka och för varje gång säga "ur led och in i ved".

Om någon var olustig, sjuklig och inte kunde äta var han "förgjord". Då skulle det "kastas" för honom. Man tog en träsked. Sedan skar man en liten bit ur varje klädesplagg som den sjuke brukade, några hårstrån, en bit av en nagel samt en droppe urin. Allt detta lades i skeden. Därefter skulle man gå till en korsväg och kasta skeden med dess innehåll bakåt över axlarna. Men man fick inte se tillbaka då man gjort detta, ej heller under vägen hem. Detta kunde någon inom familjen utföra. Hjälpte det inte, tillkallades någon gammal knekt eller klok gumma, som åtog sig att kasta för den sjuke. Dessa brukade då förklara att den som kastat inte gjort riktigt. För det första skulle det vara en torsdagskväll, för det andra en penning i skeden, minst en tolvskilling. Då blev den sjuke frisk.

Eric Lassar.

Besök
FILIPS
- det lönar sig . . .

Höstens nyheter i damväskor, skinn- och pälskappor

Ung i dag

Av skolkurator
Birgitta Hambræus

Vi kan lugnt utgå ifrån att de barn som föds i dag inte är annorlunda än de som föddes för 50 eller 100 år sedan.

Om ungdomar är annorlunda nu än då, måste det alltså bero på att uppväxtmiljön är annorlunda.

Samhället har genomgått nästan otroliga förändringar på de senaste 50 åren. Låt oss titta litet närmare på några utvecklingslinjer, som jag tror i särskilt hög grad påverkar ungdomen.

Var det bra förr? Om fostrans betydelse

En av de viktigaste uppgifterna för ett samhälle är fostran: att överföra tidigare generationers samlade erfarenhet till det nya släktet, att i bästa fall begrundas och användas som grund för nybyggnad. Man inser lätt hur viktig uppgiften är, om man tänker bort den: Tänk om varje generation var tvungen att börja om från stenåldersstadiet, tänk om vi inte hade allt det som generationer funderat ut att bygga vidare på! Och då menar jag inte bara teknik och praktiska ting. Också på lagstiftningens och moralens område har vi hunnit en bit, tack vare fädernas (och mödrarnas) vedermödor. Ingen av oss ville väl ha blodshämnden tillbaka, eller ättestupan, husbondens rätt att sätta ut svaga barn till de vilda djuren, gångna tiders sätt att behandla sinnessjuka, fuktiga fängelsehålor med kedjor och vatten och bröd. Inte heller gamla fattighuset, pesten eller barnarbete i gruvor, 14 timmars arbetsdag 6 dagar i veckan (utan semester) eller slummen i städerna, där man hällde ut avföring och avfall direkt på gatan, eller en krog i varje hus och en brännpanna i varje hem, med följd att hela folket konstant var litet lummigt och ofta redlöst berusat från vaggan till graven. Ingen längtar heller tillbaka till nöd och svält och snusk och kyla och tungt slit från 5-årsåldern till sotsängen.

Nog har vi kommit en bit och jag tror att man skall akta sig väldigt noga för att tala om "den gamla goda tiden"!

Och ändå! Kanske har vi gjort oss av med något som var bra i vår iver att bli av med allt det här hemska och skapa materiella förutsättningar för ett gott liv för alla. Det kanske fanns något förr, som vi nu har råd att få tillbaka!

Samhället står ju inte stilla nu heller, vi vet alla att vi i allra högsta grad lever i förändringens tid. Tekniken ger oss fantastiska resurser. Frågan är hur vi *nu* skall använda dem, hur vi *nu* vill att samhället skall utvecklas.

Identifikation och spännande miljö

Låt oss försöka jämföra fostran förr och nu och se om vi kastat bort något, som kanske kan förklara varför ungdomen nu tycks ha svårare att nå balans.

I det s. k. bondesamhället, som farmor växte upp i, intog familjen en nyckelställning. Uppfostran skedde självklart i familjen. Det är här särskilt intressant att lägga märke till att det antagligen var mer sällsynt då än nu att någon vuxen ansåg sig ha till huvuduppgift att uppfostra barnen. Ungarna hängde helt enkelt med i alla de sammanhang som deras familj deltog i och uppfostrades så att säga i förbifarten. De lärde sig

Promenadskor och läderstövlar

Stor sortering

Finnpers *Skoaffär*

Tel. 402 32

Dröj inte längre . . .

Plantera NU till våren!

Ännu har vi en bra sortering blomsterlökar, hyacinter, tulpaner, narcisser, påskliljor, krokus m. m.

Levenius

Blomsterhandel och Handelsträdgård Tel. 400 92

Höst-ekipera

under marknadsdagarna . . .

Vi kan nu visa Er ett rikt urval av höstens nyheter både för DAMER och HERRAR.

Besök vårt marknadsstånd

på marknadsplatsen, där Ni kan göra bra fynd till låga priser . . .

Handla kvalitet hos

Aug. Larssons TEL. 40021 ORSA

Handla med förstånd i Klockars stånd

på marknadsplatsen . . .

MUSIK & HEMSLÖJD

G. Klockar Tel. 403 20

Marknads-tips . . .

Sport- och bilrock
av bomullsgabardin med gummerad baksida - helt quiltfodrad.
46:-

Sport- och arbetsskjorta
Flanelltyp i tre färger.
Per st **11:75,** 2 st **22:-**

Arbetsstrumpor i yllekvalité med nylonförstärkning.
Per par **2:75,** 3 par **7:-**

Ankelsockor i hög yllekvalité, nylonförstärkning - elastiska. Per par **3:25,** 3 par **9:-**

Herrstrumpor
i samma kvalité som ovanstående.
Per par **3:50,** 3 par **9:50**

Flossade underkläder, per plagg **9:75**

BESÖK vårt försäljningsställe på marknadsplatsen, där Ni kan köpa kvalitetsvaror till VERKLIGA marknadspriser!

Berglinds
ORSA
Tel. 400 05
HERREKIPERING • HERRKONFEKTION

genom att se hur det stora gjorde, *både far och mor.* Både far och mor jobbade i produktionen. Barnen såg vuxna människor i ett vuxet, meningsfullt arbete och växte på så sätt "organiskt" in i samhället. Ingen behövde berätta för dem hur det var att vara vuxen, de upplevde det, oftast utan att reflektera. Så och så gjorde man helt enkelt, när man var stor. Det fanns gott om vuxna som stod en nära och äldre syskon att ta efter och identifiera sig med. Miljön inrymde inte heller så många faror som ungarna oavbrutet måste skyddas för: inga bilar, elektricitet, höga fönster att ramla ut genom, cigarettfimpar (?), maskiner. Jag inbillar mig att det var liv och rörelse kring en bondgård förr i världen. Massor av intressanta saker skulle göras. Alltid fanns det folk och gemenskap. Många ungar som lekte mellan sysslorna, upplevde naturen och djuren och årsrytmen.

I jämförelse med denna miljö ter sig vår nuvarande ganska torftig, ur barnens synvinkel åtminstone. Vad *händer* egentligen i ett modernt samhälle, som ungarna får vara med på? Att gå i affärer och titta på TV. De enda vuxna de ser har till jobb att leka och vårda barn. Någon karl som inte läser tidning eller ser på TV upplever de sällan. Vi försöker nu hitta på en hel del ganska konstlade "sysselsättningar" för att inte ungarna skall less ihjäl och för att utveckla deras kropp och själ. Frågan är om denna sysselsättning hjälper dem att växa in i samhället, att lära sig hur "man gör när man är stor"? Psykologin har visat oss att, åtminstone i tidiga, viktigt grundläggande år, så mognar man och lär sig genom att ta efter vuxna som man *känner* nära och positivt för.

Identifikationen är en livsnödvändighet för en sund utveckling. Detta att självklart höra ihop med någon som inte överger en vad som än händer, och att se hur denna gör och lära därefter. Håller vi på att glömma bort hur viktig den här känslobindningen i tidiga år är? Kan den skötas professionellt? Kan den skötas på veckosluten och semestern?

Kanske kan våra misstag här delvis förklara många ungdomars känslokyla och osäkerhet.

Barn till nytta eller besvär?

Synen på barnen var annorlunda förr. I ett bondehem var barnen en direkt ekonomisk tillgång. Snart nog hade man glädje och nytta av dem i huset och på åker och äng. Barnarbetet var antagligen för hårt då. Men detta att få känna att ens närmaste behövde en, byggde säkert upp barnets självkänsla och samhörighet.

Visst är vi glada över ungarna nu också. Föräldrakärleken är säkert en del av vår konstitution. Men ett samhälle kan mer eller mindre understödja våra egenskaper. Ärligt talat, nu är barnen ju mest till besvär! Och pengar kostar de! Och ofta upplever sig mamma isolerad hemma för att leka och städa under sina mest produktiva år. Det faktum att hon vet att hon utför en oerhört viktig uppgift kan inte ibland hindra henne från att bli uttjatad och längta efter att "komma ut" till andra, vuxna, till ett "vuxet liv". Liksom vi ryckt loss de flesta av hushållets funktioner och utför dem specialiserat på olika håll, så har vi också isolerat detta att uppfostra barn, och gjort det till ett specialjobb. Jag är inte säker på att det är bäst varken för uppfostraren eller den som skall uppfostras.

Vårt samhälle är inte byggt för barn och ungdomar. Deras krafter och förmåga kan inte användas till något som är till nytta för samhället. De är bara i vägen och kommer tidigt i konflikt med vuxna när de ger utlopp för sin naturliga vitalitet: "Akta den ömtåliga soffan! Här får ni inte sparka boll! Undan ungar, ni stör!"

Barn- och ungdomstiden är improduktiv i en tid då produktivitet värderas så högt. Barn skall vårdas och utbildas för att *så småningom* kunna göra sin insats. Och den improduktiva tiden blir allt längre allteftersom samhället blir mer komplicerat och kräver längre utbildning. En inte helt lätt livssituation våra ungdomar befinner sig i. Det är lättare att ta ansvar och mogna om man känner att man *behövs för andra.* Får våra ungdomar känna det?

Sverige är inte det enda landet . . .

Ätskilligt övrigt finns att säga. All den information som vi nu har om världen och dess problem, i förening med de flesta vuxnas brist på engagement i dessa frågor, måste kunna driva många tänkande ungdomar till desperation. De är inte fast som vi i en samhällsordning som delvis bygger på att man inte vet om världens problem. Ungdomen kan med en viss rätt förakta de vuxna, som de skulle fostras av. Att knega på för villa och bil och Mallorca-semester, när värl-

Forts. å sid. 15.

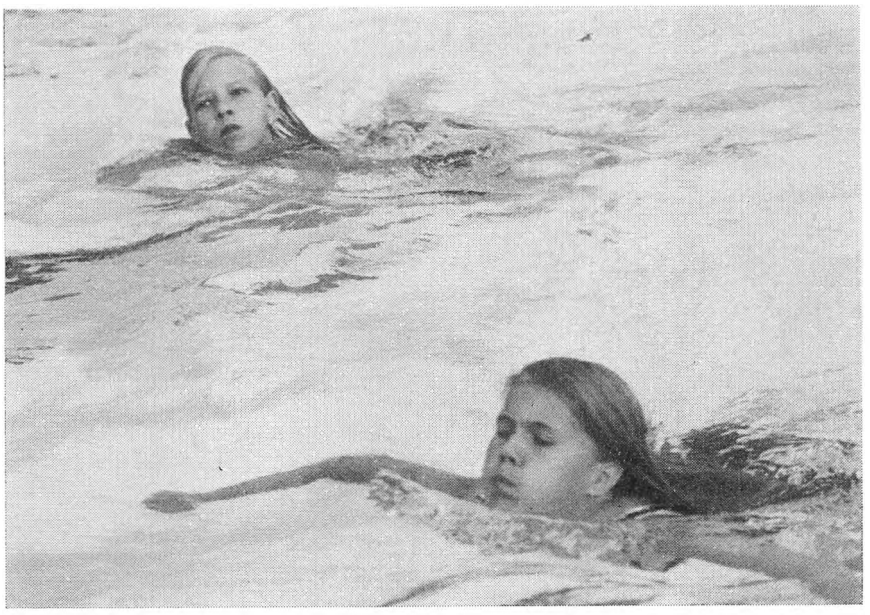

Skolornas simtävling

för låg- och mellanstadiet gick av stapeln den 6 september i strålande sommarväder med många glada deltagare i vattnet och många åskådare på land. Flera fina resultat nåddes och de bästa i varje klass följer här.

Åk 1 pojkar: 1) Lasse Haag, Tr, 55,0.

Åk 1 flickor: 1) Kerstin Hansson, Ky 1a, 54,7; 2) Marianne Löhf, St, 56,3; 3) Britt-Marie Larsson, Ky 1b, 57,3.

Åk 2 pojkar: 1) Hans-Åke Hansson, Ky, 42,1; 2) Urban Hornberg, Ky, 43,7; 3) Ove Arnesson, Di, 47,1.

Åk 2 flickor: 1) Monika Hoffman, Ky, 30,2; 2) Barbro Larsson, Ky, 42,3; 3) Lena Berglöf, Tr, 47,2.

Åk 3 pojkar: 1) Håkan Laggar, St, 33,3; 2) Mikael Frisk, Ky a, 38,6; 3) Håkan Lundgren, Ky a, 38,8.

Åk 3 flickor: 1) Mona-Lis Löhf, St, 33,1; 2) Eva Sjööns, Ky a, 39,6; 3) Eva Svensson, Ky a, 43,4.

Åk 4 pojkar, 50 m. fritt: 1) Hans Schneider, Di, 43,0.

Åk 4 flickor, 50 m. fritt: 1) Jill Carsting, Di, 46,3; 2) Susann Draper, Di, 49,5.

Åk 4 pojkar, 50 m. bröstsim: 1) Bo Svahn, Ky a, 56,3; 2) Hans Schneider, Di, 56,7; 3) Åke Eriksson, Ky, 57,5.

Åk 4 flickor, 50 m. bröstsim: 1) Birgitta Nyström, Ky b, 58,5; 2) Carina Friberg, Di, 1.00,2; 3) Tua Svahn, Ky a, 1.01,9.

Åk 5 pojkar, 50 m. fritt: 1) Peter Frisk, Ky a, 42,3; 2) Peter Johansson, Ky, 44,0; 3) Anders Snäll, Di, 52,0.

Åk 5 flickor, 50 m. fritt: 1) Annika Gölén, Ky a, 38,5; 2) Kristina Löhf, St, 48,3.

Åk 5 pojkar, 50 m. bröstsim: 1) Urban Liljeberg, Ky a, 53,5; 2) Peter Johansson, Ky, 56,6; 3) Bo Andersson, Ky b, 1.04,2.

Åk 5 flickor, 50 m. bröstsim: 1) Monika Lindgren, Di, 49,4; 2) Inger Forsgren, Ky b, 58,9; 3) Britt Enocksson, Sk, 1.04,2.

Åk 6 pojkar, 50 m. fritt: 1) Per Ström, Ky a, 44,9; 2) Åke Zakrisson, Ky a, 49,0; 3) Lasse Andersson, Ky b, 49,1.

Åk 6 flickor, 50 m. fritt: 1) Kerstin Britte, St, 46,4; 2) Agneta Lindberg, Ky, 50,5.

Åk 6 pojkar, 50 m. bröstsim: 1) Hasse Landgren, KyB, 56,3; 2) Per Hedén, Sk, 1.00,2; 3) Sune Spännar, Ha, 1.03,8.

Åk 6 flickor, 50 m. bröstsim: 1) Helena Wikman, KyA, 55,1; 2) Kerstin Britte, St, 57,4; 3) Birgitta Bengtsson, KyA, 57,5.

★ Gynna
★ Skoltidningens
★ annonsörer!

Årets simkurser

har ordnats på ungefär samma sätt som de 2—3 sista åren. Alltså två treveckorskurser med vardera tre simlärare för barn från *hela* kommunen.

Sedan Orsa Simbad med tempererat vatten tillkom 1964, har det varit mycket svårt att få elever till badanläggningarna i byarna, där man varit beroende av vattentemperatur och väderlek. För att bybarnen inte ska bli sämre simmare bjuder kommunen dem på bussresa till Orsa.

I år liksom tidigare år har simkurserna varit flitigt besökta. Sammanlagt har vi i år haft drygt 500 elever. Av dessa har något mer än hälften deltagit i mer eller mindre elementär simundervisning. Resten har varit märkestagare. Dessa har alltså erövrat simmärken av högre valörer och därför behövt lära sig andra simsätt samt dykning, vattentrampning och flytning.

Simkunnigheten bland barnen i Orsa är mycket god. Detta framgår bl. a. av den låga medelåldern på simeleverna. I år har många fem- och sexåringar lärt sig simma. Vi hoppas, att simkunnigheten inom några år skall uppgå till 100 procent.

1968 har varit en mycket lyckad simborgarsommar för Orsa. Vår kommun kom nämligen trea i hela Sverige med 1.105 avlagda 200-metersprov.

En nyhet för i år har simkurserna för äldre varit. Alla tio deltagarna lärde sig simma på några tidiga morgonlektioner. Man får hoppas, att det lovvärda initiativet återkommer följande år.

Göran Jalking

När det gäller
höstkläderna för stora och små barn
vänd Er till

Barn Garderoben
Gunvor Mineur ORSA

Det bästa . . .

★ Armbandsur
★ Smycken
★ Glasögon
★ Kikare

Utvalda kvalitéer och modeller

Rich. Thorby AB
UR ✠ OPTIK ✠ GULD

Även vi har marknad

Välsorterad snabbköpsbutik

Stackmora Handel
Tel. 403 22

Min pojke ska byta namn

Flera gånger varje år kommer det meddelande från föräldrar till lärarna, att ett barn ska byta namn. Ibland gäller det bara en ny namnform.

Först ska sägas, att sådana namnfrågor ofta är mycket ömtåliga och känsliga.

Det gäller t. ex. ett fosterbarn, som växt upp i en familj. Om barnet heter Andersson och de övriga barnen i familjen heter Pettersson, har kanske inget av barnen tänkt på detta före skoltiden. Men så kommer uppropet i skolan. Och detta kan bli något av en chock för fosterbarnet, om det inte förut vetat sitt rätta namn.

Barn från två olika äktenskap är en annan grupp, för vilken namnfrågan kan vara känslig. Jag kan mycket väl förstå motivet, då en omgift kvinna sände ett meddelande, att hennes barn i första äktenskapet, som just hade börjat skolan, skulle heta Berg i stället för Dahl (påhittade namn!), eftersom mamman nu bytt namn.

Nu är det så, att skolan får sina uppgifter om namn och födelsetal från länsstyrelsens folkbokföringsbyrå. Och varken lärare eller rektor har rätt att ändra några namn.

Är ett namn verkligen felaktigt, bör vederbörande föräldrar vända sig till pastorexpeditionen. Där görs i så fall undersökning, och om det finns anledning meddelas folkbokföringsbyrån i Falun, som i sin tur sänder ett anvisningskort till skolchefen i kommunen, som sedan underrättar vederbörande lärare.

Ändringar av namnformer och namns stavning bör ske på samma sätt, i det fall det går för sig. Om t. ex. en mamma Skog tycker att barnens namn ser mycket finare ut, om det skrives Schough, så går det inte att genom en lapp till läraren eller ett telefonsamtal till rektor få denna ändring.

— — —

Det är också vanligt, att man anser ett barns födelsedatum felaktigt. Och det kan naturligtvis inträffa, t. ex. vid omskrivning av kyrkböckerna. Men det är också i så fall lätt att rätta till. På pastorsexpeditionen finns en födelsebok, där alla födslar är införda. Där finns också vederbörande barnmorskas anmälan av födseln.

En pappa sa för några år sedan: "Jag vet, att det står detta datum i kyrkboken, men det är fel; och *pojken kan väl åtminstone få ha rätt datum i skolan*".

Ett sådant uttryck är väl inte så väl genomtänkt. Antag att det lyckats att få annat datum i skolans dagbok än i kyrkboken. För att driva saken till sin spets kan vi anta, att det lyckats få en lärare att ändra namnet. Eleven får sitt slutbetyg med önskat namn och födelsedatum. Så ska han söka in på annan skola eller söka plats, där det krävs åldersbetyg, Resultat: han företer ett skolbetyg för Bo Pettersson, född 2 jan. 1950, och ett åldersbetyg för Bo Andersson, född 12 jan. 1950. Det verkar ju vara två olika personer. Och så blir det en hel del trassel för vederbörande, då han skall bevisa, att det är samma person.

Alltså: Om någon anser ett namn eller födelsedatum vara fel, kolla med skolkontoret, att det inte blivit fel avskrivet från länsstyrelsens aviseringskort, vilket kan tänkas. Om inte sådant fel föreligger, är det bara att vända sig till pastorsexpeditionen.

Hj. H—n

Ännu säkrare, ännu bekvämare. Ryggpartiet på framstolarna har förlängts – i överensstämmelse med amerikanska säkerhetskraven. Den har fått flygplansfåtöljens säkerhet och komfort! Låsbar tanklucka och förbättrad defrosterverkan är andra nyheter på 69:orna. De är dessutom lackerade enligt en ny metod som ytterligare förlänger lackens livslängd. **Välkommen in för en provtur.**

bil & buss

ORSA 409 10 | MORA 126 00 | LEKSAND 102 89 | RÄTTVIK 115 20

Långväga gäster

har denna märkliga sommar hittat vägen till Orsa. I Afrika, Indien och Japan har de sina hemtrakter, dessa tre gäster i vår svenska fauna.

TURKDUVA

Ett flertal exemplar av denna gråaktigt skära duva har under sommaren hållit till i Orsa och bl. a. synts till i Berget. Fågeln är en nykomling i vår fauna. Det första fyndet gjordes så sent som 1949. Ursprungslandet anses vara Indien men spridningen till Europa har gått via Turkiet. Turkduvan är en vacker fågel, som förmodligen kommer att bli vanlig i stora delar av vårt land. Eftersom den livnär sig av frön och är stannfågel är den under vintern rätt beroende av föda som vi människor med eller utan avsikt kan erbjuda den.

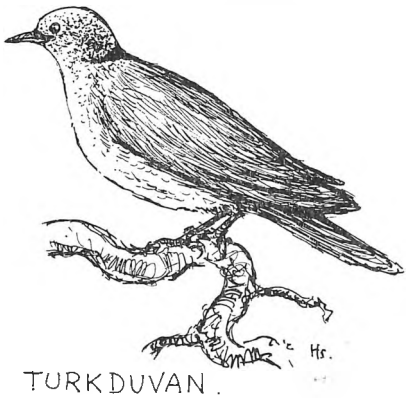

TURKDUVAN.

DÖDSKALLEFJÄRIL

Ett exemplar av denna i vårt land icke alltför vanliga fjäril påträffades den nionde september på Sturegatan i Orsa. Den hör egentligen hemma i Sydeuropa och Afrika men flyger under sommaren upp till oss (det finns fler fjärilar som "flyttar" på samma sätt). Häruppe kan Dödskallefjärilen icke övervintra p. g. a. kylan. Den är vår största fjäril — Orsaexemplaret har en vingbredd av 130 mm. På ryggen bär fjärilen en dödskalleliknande teckning och detta i förening med den för fjärilar ovanliga egenskapen att kunna frambringa ett pipande ljud har förr satt folkfantasin i rörelse.

DÖDSKALLE FJÄRIL.

SIBIRISK ELLER SMALNÄBBAD NÖTKRÅKA

På Västeråkern har ytterligare en sällsynt gäst iakttagits nämligen den smalnäbbade nötkråkan. Nötkråkan finns från Skandinavien ända bort till Japan och är uppdelad i 9 olika raser. I Sverige häckar ganska sällsynt den tjocknäbbade nötkråkan upp till Dalälven. Den livnär sig huvudsakligen av hasselnötter. Smalnäbbade nötkråkan har sina hemtrakter i Sibirien och livnär sig där på cembratallens kottar. När cembratallens frösättning slår fel, emigrerar de och når även vårt land. En stor invasion av smalnäbbade nötkråkan ägde rum 1954. Måhända är det knalt med frön i Sibirien i år också!

P. L.

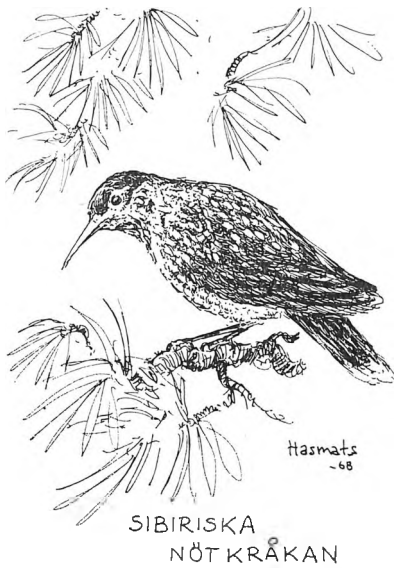

SIBIRISKA NÖTKRÅKAN

Liten, lätt och billig PROJEKTOR

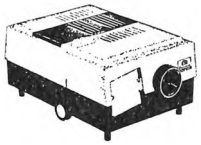

PAXIMAT PICO 50

Halvautomatisk småbildsprojektor. Litet format och lätt — väger knappt 2,5 kg.

Pris med lampa **179:—**
Handp. 30:—

HOFFMANNS ORSA foto

Tel. 416 30

Bättre utrymme och ekonomi med Elektrohelios nya fryslinje

ELEKTRO HELIOS

Prisexempel:
FRYSBOXAR, 250 lit. **795:-**
FRYSSKÅP, 235 lit. **1.100:-**

Bekväma avbetalningsvillkor!

elbolaget
- Kers & Co AB -
ORSA, tel. 412 55, 413 55

Blockflöjtexamen

Här den långa listan på elever, som under föra vårterminen klarade provet för Diplom 1. Många av dem spelar nu andra instrument i musikskolan. Klassangivelsen avser vårterminen.

1133 Marie Ivars, Kyrkbyn 4 A
1134 Karin Arvidsson, Digerberget 4
1135 Eva Eldh, Digerberget 4
1136 Urban Liljeberg, Kyrkbyn 4 A
1137 Gunnar Almeling, Kyrkbyn 4 A
1138 Håkan Reen, Kyrkbyn 4 A
1139 Mona-Lill Alexandersson, Kyrkbyn 4 A
1140 Annika Gölén, Kyrkbyn 4A
1141 Agneta Flyman, Digerberget 4
1142 Marita Gref, Digerberget 4
1143 Marianne Larsson, Stackmora 4
1144 Lena Knås, Stackmora 4
1145 Anna-Karin Hjelmquist, Kyrkbyn 4 B
1146 Ingrid Pettersson, Kyrkbyn 4 B
1147 Monika Holmström, Kyrkbyn 4 B
1148 Per Ström, Kyrkbyn 4 B
1149 Malou Berg, Kyrkbyn 4 B
1150 Inger Forsgren, Kyrkbyn 4 B
1151 Christina Gisslar, Digerberget 4
1152 Marianne Edman, Digerberget 4
1153 Curt Andreas, Kyrkbyn 4 B
1154 Anders Snäll, Digerberget 4
1155 Åke Tupp, Digerberget 4
1156 Per-Anders Sys, Digerberget 4
1157 Ann-Mari Kusén, Kallmora 4
1158 Ingela Eriksson, Kallmora 4
1159 Lars-Erik Björkkvist, Kallmora 4
1160 Börje Engström, Kallmora 4
1161 Mats Jonsson, Kallmora 4
1162 Ann Löthman, Digerberget 3
1163 Lena Norman, Digerberget 3
1164 Christina Löhf, Stackmora 4
1165 Torbjörn Bälter, Stackmora 4
1166 Stefan Friberg, Stackmora 3

Ett lyckat försök

Något av försökskaniner fick elva fiolelever i vår musikskola vara under ett par varma sommarveckor. På initiativ av professor Sven Karpe, violinlärare vid Musikhögskolan i Stockholm, anordnades nämligen en kurs på försök med deltagare från musikskolorna i Mora och Orsa. Som lärare tjänstgjorde två av Karpes egna elever i violinpedagogklassen, Lars Gönsson och Göran Berg, båda skickliga violinister. Syftet med kursen var tvåfaldigt: Dels skulle de blivande violinlärarna få tillfälle att som träning undervisa elever på olika stadier och komma i kontakt med ungdomar i en vanlig musikskola. Dels skulle musikskoleeleverna i sin tur få en riktig "gnuggning" med minst en lektion varje dag både individuellt och i grupp, en uppföljning av musikskolornas egen undervisning. (Den omfattar ju som regel bara en, alltför kort, lektion i veckan.) För orsabornas del ägde kursen rum i Kyrkbyns skola.

Försöket blev lyckat! De unga musiklärarna gick in för det hela med stor entusiasm, och den skolning de fått i Sven Karpes violinmetodik kunde de tillämpa med den äran. Redan under den första lektionen, gemensam för alla, blev det fin kontakt. Lasse och Göran "pratade fiol" med sina elever och visade både hur det inte ska låta, när man spelar, och hur det helst bör låta. Entusiasmen smittade av sig så att de elva fiolspelarna trots sommarvärmen flitigt övade skalor, stråk- och fingerövningar, låtar och små konsertstycken, var och en efter sin förmåga.

Det fina resultatet visades vid en liten uppvisning på Skeriol i Mora med föräldrar och andra intresserade som åhörare. Höjdpunkten under kursen var väl ändå studieresan med buss till Leksand. (Tack, Lion i Mora och Orsa för respengarna!) I Leksands kyrka fick de begeistrade kursdeltagarna lyssna till en konsert med idel ungdomar som musikanter. Det var deltagarna i en stor kurs i samspel, som där visade upp imponerande färdigheter på olika stråkinstrument. Orsaborna fick också bekanta sig med Sven Karpe, som var en av kursledarna i Leksand.

När Lasse och Göran åkte hem igen

Forts. å sid. 15.

Asplunds BOKBINDERI
Adress: Beckmans Tryckeri AB
Tel. 402 47
Rekommenderas!

Advokaten Curt Carlström
MORA
Kyrkogatan 6
Tel. 133 10, 133 11
Kontorstid 9.00 – 17.00

Orsa Begravningsbyrå
(Enå Snickerifabrik) Tel. 400 78, 402 16
Ombesörjer allt i samband med dödsfall
Ombud för Sv. Eldbeg.-föreningen och -kassan

Det enda rätta –
låt *Frelins* tvätta . . .
ORSA Tel. 413 86
Vi erbjuder
Kem-tvätt, Matt-tvätt, Skinntvätt, Industritvätt, Pressningar. Reparationer och ändringar utföres. Uthyrning av skyddskläder. Färgning. Konststopp.
Snabbhet ★ Resurser ★ Kvalité

Gläm'nt-åv gåmbelwördi!

IV

Hej o Iker, öllerijop!

Jånä skar-ä bi je ni pristävling!

Stjikki iko swar jota Skol-tidnindjen! Djeri-ä fast um Ni å'nt fendji — att mer eld 5 wörd eld sö! Ë ska bi fino pris!

Ossmol i jett fint språk. Ë dält tä äro, mës smokrippär ö ungdomär bruk-ä. Djer-nö, Du ö fär ossmoli! Fräg gåmbölfotsi, ö lär Di! Lär Di tä sjung Jåmt-Ånsar "vårwajsa".

Ö nu gö wi jess'n börta demdå gåmbölwördemå.

O.

Ogum, (adjektiv)
"Munnå wart ogum (ogöm) dö krippär kåm'int em fro skojjöm um kweld'n."

Ol, (subst.)
"Budär låg i-ring jenn ol börti rajsi (skojöm)".

P.

Pallin (adjektiv)
"Krippen wa wel pallin ela tidi."

Paraktun (adjektiv)
"Kalln wa mjö paraktun, ö ån wild'nt att grånnäronums skuld sjå, att ån add wurti fatin."

Plendja (verb)
"Ë plendjör-mi ini brësti, sö."

Pjonå (verb)
"Lisskulla pjonöd ela dåjn. Do sad munnå: "Oj, ukån pjon-kripp wi åm fendji!"

Pjuk (subst)
"Pjuk-stukkär add kämi-bört, mës dem skuld rait-upp dedå gåmbölfjos."

Pringla (subst)
"Krippär djingä nìda tjånnåm, fär tä så um ä wa nögör pringlör då."

R.

Rat (subst)
"Fok add kastad gralla mitsi rat ini skojön."

Reka (subst.)
"Fafa kasted nögör rekör kwönn a sparrömå mä e wa joli. Ö mitsi sno."

Rusjla (verb)
"Est'n stod ini stölli ö rusjlöd."

Rindja (subst.)
"Gåmböltitta filld jenå rindjö mi pärur (päron), fär tä dja kwöttömå."

Ripå (verb)
"Dö lisskrippön add jeti, skuld ån ripå."

Runta (verb)
"Kwöttär runtöd, mës gåmböltitta kåm aj-ti fjos."

Råppla (verb)
"Kelingjär råpplöd mi wärödra, mës dem troddä, att indjön ellör ärd ass'nt."

S.

Sinstö (verb)
"Måggos ligg sinstö åv biemå i söknön orn."

Skwall (skwellå) (verb)
"Juga röftä, dö ån såg bjennön, sö ä skwall (skweldä) milla bjarömå."

Snosk (subst.)
"Ati gåmbeltid'n såmlöd kallär snostjön ö lörköd, sö dem add ini snostjön ö törköd, sö dem add ini jaldfärswöli inwi gravi."

Snuggå (verb)
"Skolmestörn snuggöd pöjka, fär att dem rusöd wel mitsi."

Stilla (verb)
"Dö tjinär add kömi-em upo wölln, stillöd Ånnå a kåvumå in-i fjosi."

Stimba (subst.)
"E wart stimböt ajt-o merumå, dö kweld'n kåm."

Stingel (subst.)
"Ë wëkst gralla mitsi stinglä nid-o kwönnstitsi."

Stjer (adjektiv)
"Gåmbölfalla wa wel stjer, mës sturkulla-onums kåm-em fro ståkkåla."

Stjir (subst.)
"Åns-bil tikt att stjirsuppa wa god ö mëttöd bra."

Swepä (subst.)
"Åndös såg lässi jen swepa upi bjärtsiön."

*

Ë gralla miklo wörd i Ossmoli, sö biro mi S". Jå a wi taij-mi nögo, ö nögo-mer jen ellör göng.

Hëj-o-lker öllör fär issån göndjön!

Ernst o Pä

G. Holmströms Måleri
Idrottsgatan 5 B, Orsa
Tel. 402 35
REKOMMENDERAS!

Orsa Lastbilcentral
utför alla slags transporter
Tel. 404 30, 404 31

Handla nu som alltid hos
Öhlins Möbler
Tel. 405 64
I ropet mer och mer . . .

Rätt färg i kök och badrum
Kom in till oss så skall vi hjälpa Eder med färgsättningsförslag och val av rätt färgtyp . . .
Våra erfarenheter garanterar att Ni får ett fullgott resultat.
Välkommen till
Hedins
FÄRG

Till Eder tjänst i
Holen och Mässbacken
Wikners Eftr.
Holen, tel. 440 02
Mässbacken, tel. 500 42

Välkomna till ett
härligt bastubad
vid Fritidsområdets bastu!
Torsdagar: DAMER kl 18 - 20.30
Fredagar: HERRAR kl 17 - 20
Lördagar: HERRAR kl 07 - 09

Liljas Damfrisering
Borngärdet Tel. 403 06
Obs! Även kem-permanent
MAJA-GRETA HOLTING

Hans Peterson
Studebaker
Peugeot
Älvgatan 62
MORA, tel. 100 00

Hösthattar
inkomna!
Garn i lager . . .
Albert Andersson
Mode- & Handarbetsaffär
Tel. 400 04

Ha alltid
Esso
i tankarna!
Välkommen till
ESSO-Service
Tel. 41470 Orsa
BÖRJE PERSSON

När vi sitta i vår bänk . . .

NÄCKEN

En dag var jag ute och cyklade. Jag cyklade uppför och nerför, genom skogar och berg, men rätt som det var kom jag till en sjö långt inne i skogen. Jag gick ner för att svalka mig. När jag stack ner handen i vattnet drog någon under mig. Rösten sa: — Var inte rädd, det är bara jag, Näcken. Jag blev alldeles häpen. Men när vi kom ner på bottnen så var det en dörr där, och när han öppnade den, satt där en stor pamp, må ni tro. Det var sjöns drottning. Hon sa, att jag skulle stiga in. Hon berättade att det inte hade varit någon vid sjön på femtio år, därför att de var rädda för Näcken. De bjöd mig på middag. Jag fick eldstekt gädda, som Näcken själv hade fångat. Jag fick också kokta kräftor. När jag hade ätit, tackade jag och gick. De sa att jag var välkommen tillbaka.

När jag kom hem var det sent, så jag gick och lade mig. Men gissa vad jag drömde?

Jan Bäsén åk 6.

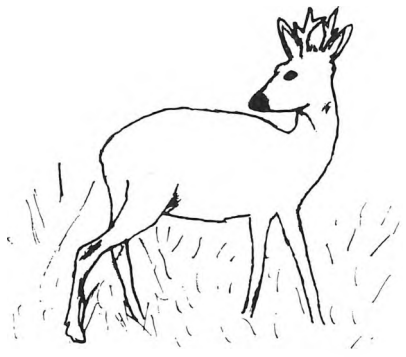

Eva Eldh, åk 5

EN RESA

Jag, mamma, pappa och lillebror var ute och åkte med bil och husvagn. Vi åkte lite i Sverige men sen åkte vi till Norge. Vi var nära gränsen den första dagen, sen åkte vi in i Norge så långt vi hann nästa dag. Och en dag var vi i Oslo. Vi körde och tittade oss omkring. Vi hittade en tältplats där vi skulle slå oss ner lite grand. Vi stannade där för att äta lite mat. Sen började mamma bädda sängarna, för det var kväll. Jag var lite trött, men inte mycket. Och när vi hade lagt oss började det regna. Det dunkade på hus-vagnstaket. Det var riktigt mysigt när det regnade. Nästa dag åkte vi in i stan och handlade. Nästa dag åkte vi hem. Vid stannade vid en kiosk för att köpa glass.

När vi hade sagt farväl till Norge, åkte vi genom Värmland. Då var vi i Sverige. Och rätt som det var, var vi hemma igen.

Kristina Andersson åk 2.

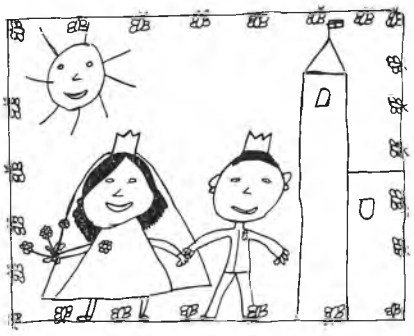

Det fina brudparet
Laila Pettersson, åk 2

RÄVEN OCH VARGEN

Det var en gång en räv som hade jobb hos en varg. Räven tyckte illa om vargen för han var dum och elak och gav räven lite lön men mycket stryk. Han fick arbeta mycket.

En dag sa vargen att han skulle gå ut och leta reda på lite mat till honom. Räven gick och letade en stund. Då såg han ett stort vinberg. När han gick dit så upptäckte räven en fälla. Då sprang räven till vargen och sa att det fanns ett stort vinberg ett stycke därifrån. Vargen sprang före, och han ramlade i fällan. Räven sprang fram till fällans kant och tittade ner på vargen. Sen sprang han hem och levde lyckligt i alla sina dar. Och vargen låg i fällan och dog.

Göran Korsgren åk 3.

I SOMRAS

I sommar har det varit mycket varmt och skönt. Jag har badat nästan varje dag, men jag tycker det är roligare att vara hemma. På mornarna kommer vår katt Kurre upp till mig i sängen och jamar. Efter en stund slutar han och lägger sig och sover, och då somnar jag också.

En dag var vi i ladan och lekte vinken. Då hörde vi ett konstigt ljud. Det fräste och morrade som ett väldigt monster. Några sekunder senare kom Kurre. Han hade blivit sparkad av hästen. Han såg så konstig ut i ansiktet. Han sprang under ladugolvet, men min bror fick tag på honom. Jag började skrika och grina, för han blödde ur näsan, och ena ögat var nästan igensvullet och det blödde också. Han såg mycket sjuk ut. Vi lade honom inne i ladugården.

På morgonen kom inte Kurre upp till mig någonting, men han hade kryat på sig. Han låg och sov hela dagen, och han ville inte äta någonting. Några veckor senare haltade han bara, och då skulle jag snart börja skolan.

Karin Arvidsson åk 5.

MIN SEMESTER

Det började en dag i Malmö då jag, mamma och pappa steg på flyget Transair. Vi flög till Benidorm och när vi var framme i Alicante så gick vi ur.

Sedan gick vi till en buss och åkte raka vägen till Astoria. Vi var där i cirka 8 dagar och sen åkte vi hem.

Monika Hoffman åk 2.

DICK OCH FIENDER

Dick och Leif och jag lekte. Sen kom Lars och Bengt. Och Dick blev så arg, så han sprang efter dom och bet dom i fötterna. Bengt och Lars blev så rädda.

Erik Jalking åk 2.

Katarina Blom, åk 4

NÄR VI FISKADE I HAVET

På semestern var vi i Skåne. Några dagar bodde vi hos min kusin i Lund. Sedan flyttade vi oss norrut, till Hälsingborg. Där bodde vi hos två andra kusiner.

En morgon skulle vi ut och fiska min kusin Nils-Erik, pappa och jag. Vi skulle fara klockan sex med en fiskebåt som jag tror hette Vanja.

Vi åkte ut från hamnen och stannade en bit ut. Ibland kom det stora stim med makrill. Ibland sade dom att vi skulle hala upp revarna. Pappa och jag hade hyrt två vindor som reven satt på.

Min kusin fick fyra makrillar och en sill och pappa fick en makrill. Själv fick jag inte en fiskstjärt.

Sedan halade vi upp revarna och styrde mot land.

Jan Backman åk 5.

VAD VI SÅG I NORGE

En vecka åkte vi på semester till Norge. Vi åkte Trollstigen. Där såg vi en far-bror som klättrade opp över ett berg. Då åkte vi dit och såg på det. Det var en bergs-klättrare.

Det såg hemskt ut. Jag skulle inte våga klättra där.

Lena Dahlfors åk 2.

Lena Norman, åk 4

Annika Spännar, åk 3

Bengtssons *begravningsbyrå*

Orsa Tel. 403 23

Ombesörjer allt inom branschen

Ombud för Svenska Eldbegängelseföreningen

Vintern står för dörren!

Dags för glykol!

IC

ORSA

Telefon 402 80

Marknadspris!

MÖLLERS

LYX-MOCCA

1/2 kg pkt **4:40**

EKO-Livs

ORSA

ETT SOMMARMINNE

En dag var jag och min kusin till Eskilstuna djurpark. Först gick vi och tittade på sjölejonen. De var i en stor bassäng. Det fanns tre stycken. Sedan gick vi och tittade på elefanterna.

Först fick man gå in i elefanthuset, där fanns det sköldpaddor, en liten och en stor. När vi hade tittat färdigt på sköldpaddorna gick vi in i elefanternas badhus. Elefanterna fick mat, när vi var därinne. Det fanns fyra björnar, en stod på bakbenen och tiggde kex av en farbror. Sedan fick man gå in i barnens lilla djurpark, där fanns det hamstrar, grisar, kattor, en ponnyhäst, kycklingar, ankor och ett piggsvin. Vi såg en tvättbjörn, som låg och sov. Han var brun och svart. När vi kom till ponnyridningen red vi. Jag fick rida på ett fullblod, som hette Pricken, och min kusin red på en, som hette Patrik. Vi gick och köpte varsin lott. Då vann jag en hund. Det fanns dvärgåsnor där också.

När vi hade sett färdigt, åkte vi till Sala där min kusin bor.

Pia Larsson åk 6.

Lasse Moraeus, åk 5

Anna Carina Klockar, åk 3

MED BÅTEN TILL GOTLAND

I somras skulle vi åka till Gotland. Jaha, då åkte vi från Algotsrum. Efter en timme kom vi till Persnäs och efter ytterligare en timme till Byxelkrok. En bit därifrån låg ett stort, stort fartyg förtöjt. Nu var det vår tur att köra in i båten. Usch, så mörkt det var därinne! Äntligen skulle vi gå upp på däck. Efter ett tag var jag så trött. Jag gick in i salongen. Då kom pappa. Jag måste visst gå på toiletten, jag mår illa. Oj! Jag kräktes i salongen. Nu såg vi land. Då blev jag glad.

Susanne Nilsson åk 2.

NÄR JAG ÅKTE LINBANA

Det var en sommar-dag. Jag och mamma for till Gesundaberget. Vägen var lång. Äntligen var vi framme. Berget var högt. Det fanns en linbana där. Jag fick åka i linbanan. Det var fint. Man såg hela Siljan.

Då stannade linbanan. Jag började grina. Men det var bara en pojke som hade brutit benet så de måste stanna och hjälpa honom upp i stolen.

Håkan Loman åk 2.

SJÖJUNGFRUN

Det var en gång en sjöjungfru, som satt uppå en sten. Sen kom en man och fick se henne, då lurade hon ut honom så han drunknade. En annan gång kom en man. Då ropar sjöjungfrun. — Kom och ta en som drunknat! Då blev han förskräckt och sprang till byn och talade om det.

Då tog alla män sina bössor och gick dit för att skjuta henne. Men då var hon borta för alltid.

Sune Spännar åk 6.

VÄGEN TILL KÖRKORTET
bäst genom
Orsa Trafikskola
- Inge Nyman -
Tel. 406 85, Orsa
Teori tis- och torsdagar kl 19
Kyrkogatan 21

Urmakare
GUST. HELGESON
UR - OPTIK
Glasögon
exp. efter recept
Järnvägsgatan 27 Tel. 408 05

Husqvarna 2000 —
en modern nyttosömsmaskin med elastisk raksöm . . .
Säljes och demonstreras av
B. A. Sjödén
Tel. 402 87, Orsa

ANDERS NÄS
Glasmästeri
ORSA
Järnvägsgatan 27
Tel. 408 91, bost. 411 78
Bilglas ✡ Fönsterglas
Inramningar

Till
MARKNADS-
dagarna
köper Ni
kött-
och fläskben
hos
Åbergs Eftr.
Orsa, tel. 400 25

Triumph
och
Rover
alltid i lager
Bra, begagnade bilar
finns alltid
Berglöfs Bil AB
Tel. 404 57, 407 20

FRELINS KONDITORI
Telefon 400 27

●

Medlem av Sveriges Konditorförening och Tårtförmedlingen

Harry Bomans Plåtslageri
Tel. 404 65, verkst. 415 29
Järnvägsgatan, Orsa
Utför alla slag av plåtslagerierbeten efter humana prisberäkningar.

TAPETSERING
Rums- och Byggnadsmålning
Omsorgsfullt arbete - Bästa material - Lägsta möjliga priser!
Bröderna Nääs Måleri
Tel. 405 28, 408 62

ORSA KALK
för industri, bygge och jordbruk
AB ORSAKALK
Tel. 502 00

C. F. Carlsson AB
ÅKDONSFABRIK
Orsa, tel. 401 88, bost. 441 84
ARBETSVAGNAR - KÄLKAR
Byggnadssmide, Svetsningar
Reparationer

LINDÄNGETS PENSIONAT
REKOMMENDERAS!
Tel. 440 01

GUMMI-verkstad
- Bilringar
- Batterier
- Bensin
- Oljor

Orsa Ringcentral
Alf Andersson
Tel. 403 55

Ung i dag

Forts. fr. sid. 6.

den svälter och utarmas och förgiftas och förmodligen snart exploderar — vi kan inte anklaga dem för att de tycker detta verkar rätt ynkligt! En del frestas att fly undan alltihop, att "ha kul så länge det varar". För att vakna upp efter ett tag och finna att världen är kvar men att de nära nog förstört sitt liv.

Vi vuxna måste ge dem möjligheter att utnyttja sin energi till en arbetsinsats som de kan känna är meningsfull redan i dag. Jag tror inte att vi får fixera ungdomsproblemen och enbart försöka hindra dem från det ena eller det andra.

Här gäller det, som så ofta annars, att visa ungdomen nya och mer tillfredsställande handlingsmöjligheter, som gör att gamla frestelser mister sin attraktivitet.

Ett lyckat försök

Forts. fr. sid. 10

med var sin dalahäst i bagaget, lovade att om de hade möjlighet därtill, skulle komma tillbaka i samma ärende. Och vi, elever och lärare önskar dem välkomna åter! Kursen kommer säkert att få efterföljare lite varstans i landet.

Här är de som var med: Gunilla Björk, Berit Gunnerfeldt, Margareta Hållén, Karin Hilmers, Anders Jakobsson, Pelle Klockar, Agneta Larsson, Karl Erik Lilja, Olle Moraeus, Ann-Christin Sjödén och Steven Svensson.

P. J.

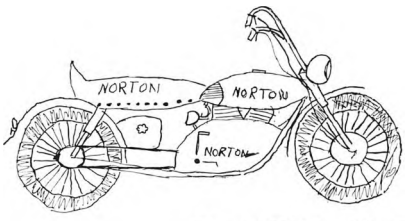

Kurt Kåhlén, åk 5

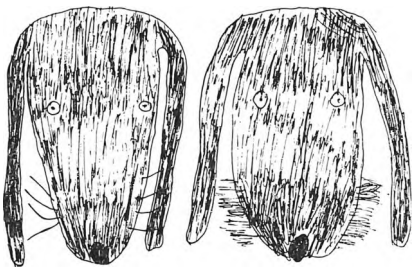

Mina hundar
Lotte Hedlund, åk 2

BYGGNADSSNICKERIER
Inredningar, trappor m. m.
Lager av
Masonite, Wallboard, Plywood
Kallholsfors Snickerifabrik
Tel. 500 37 - Mässbacken

BT
Beckmans Tryckeri AB
Tel. 402 47

SKOREPARATIONER
utföras omsorgsfullt av
M. Wiksström
(Lantmannagården)
Tel. 410 82 kl. 8.00—17.00

BRANDTS PENSIONAT
ORSA - Tel. 401 73
Helinackorderingar - Middagar
Begravningskaffe

Byggnadssnickerier
Inredningar, Trappor, Listverk
Auktoriserad försäljare för
Masonite, Wallboard och Plywood
BEGRAVNINGSBYRÅ
ENÅ SNICKERIFABRIK AB
ORSA - Tel. 400 78

ANLITA VVS-FACKMANNEN

- INNAN NÅGOT HÄNDER

W rör
WESSTRÖMS
rörlednings ab
ORSA Tel. 0250/409 25 växel

Skolnytt

Många nyheter
har kommit med det nya läsåret.

Vi har fått 5-dagarsvecka. Och detta har i sin tur fört med sig längre skoldagar och längre läsår samt mindre antal lovdagar och friluftsdagar. De lektioner, som vi förut haft på lördagarna, är nu överflyttade till någon annan veckodag. Därför kan det bli ända upp till 6 lektioner om dagen för åk 1—2 och 8 lektioner för övriga årskurser. Som kompensation har alla lektioner avkortats till 40 minuter.

Antalet lovdagar har minskat från 14 till 10 och antalet friluftsdagar från högst 12 till högst 8.

Ny skolbyggnad
för högstadiet kunde tas i bruk vid läsårets början. Mycket återstår, innan allt är klart. Men vi slapp åtminstone göra, vad en annan kommun måste. Där var man tvungen skicka hem barnen en vecka, för att skolbyggnaden inte var färdig. Under sommaren har också arbetet med nytt skolkök och ny trä- och metallslöjdsal pågått i paviljongbyggnaden. Arbetena där var ej helt färdiga vid terminens början.

I sommar har också gymnastikbyggnaden och "sammanbindningsbyggnaden" samt ombyggnad av gamla gymnastiksalen till matsal påbörjats. Det blir alltså ett övergångsår med vissa svårigheter. Detta gäller särskilt gymnastikundervisningen.

Men till nästa höst skall hela anläggningen vara färdig.

Skolorganisationen
har ändrats åtskilligt sedan föreg. läsår. Folkskolan finns inte längre, sedan nu 7:e klassen försvunnit och vi fått åk 7 på grundskolans högstadium i stället. — Skattungbyns småskola har indragits. Alla barn i åk 1—4 från Nederberga, Åberga, Kallmora och Skattungbyns gamla skolområden går i Kallmora och barnen i åk 5—6 från samma områden i Skattungbyn. — Barnen från östra Finnmarken (Noppikoski och Kvarnberg), som under många år skjutsats till Älvho skola i Los, fraktas nu med buss till Kyrkbyn. Älvho skola har lagts ner. Detta har medfört, att flera familjer med skolbarn flyttat från byar i Hamra till Orsa. — I västra Finnmarken (Näckådalen och Untorp) finns nu inga skolbarn. Det sista flyttade från Untorp till Hansjö förra läsåret.

Skjutsarna
har i många fall fått läggas om helt. För de mest långväga (Noppikoskibarnen åker varje dag 10 mil, Orebarnen 6—7 mil) har ordnats extra utspisning på eftermiddagarna. Dessa barn reser hemifrån 7.15 och kommer inte hem förrän om 9 timmar eller mera. För lågstadieeleverna från Finnmarken, som slutar skolan kl. 13 eller 13.50, har anställts en "dagmamma", som tar emot barnen efter skoldagens slut och ser till att de kommer till bussen i rätt tid.

Det är klart, att det vid en så stor omorganisation kan klicka i vissa detaljer. Jag tycker dock, att det gått bättre än jag vågat hoppas. Och jag ber föräldrar och elever ha överseende, om det någon gång skulle missa med skjutsen eller med andra detaljer.

Högstadiet,
som alltså i år endast består av åk 7, har 174 elever, fördelade på 6 paraleller och en specialklass.

Låg- och mellanstadierna
har 539 elever, fördelade på 27 vanliga klasser och 3 specialklasser. Dessutom finns läsklinik och obs.-klinik. De olika skolenheterna har följande elevantal: Kyrkbyn-Trunna 293, Hansjö 50, Digerberget 94, Stackmora 43, Kallmora 39 och Skattungbyn 20.

Ny lärare
i kommunens oblig. skola är adjunkterna Rolf Eklund, Kjell Åberg och Maud Ahlner, ämnesläraren Karl-Erik Lindgren, övningslärarna Catharina Wiklund och Margareta Gustafsson samt timlärarna Gudrun Mattsson och Thomas Malmsten.

Yrkesskolan har också anställt nya lärare, nämligen hushållslär. Ann-Marie Klomark och sjuksköterskan Agneta Ersson (för sjukvårdsbiträdeskursen).

Fortsättningsskolan
I sommar har länets sista fortsättningsskolkurs hållits i Orsa enligt länsskolinsp. Åkerlund. Fortsättningsskolan beslöts 1918 och kommunerna fick 10 år på sig att införa den. Orsa väntade till sista året, d. v. s. 1928. Och skolan var i början inte så populär. Så sent som 1947 måste några elever hämtas med polishjälp.

Fortsättningsskolan blev alltså 40 år gammal i Orsa. De sista åren har den varit anordnad som kurser i hushållsgöromål och metallslöjd. Tidigare var den "jordbruksbetonad" eller "handelsbetonad". Några år hade vi också skogliga kurser.

Elevförsäkringar
Liksom tidigare år är alla elever (utom i yrkesskolans deltidskurser) olycksfallsförsäkrade. Försäkringen gäller för olycksfall, som under ordinarie skoltid inträffar inom skolområdet, under gymnastik och raster och under direkt färd till och från skolan samt dessutom under deltagande i av skolan anordnade gemensamma idrottsövningar, simkurser, studieresor och utflykter.

Om försäkring önskas även för övriga tider av dagen och året, kan tilläggsförsäkring tecknas av föräldrarna.

Tänker Ni köpa
frysskåp, frysbox eller tvättmaskin?
Radio · TV
Vi utför även reparationer av alla slag
Vänd Er med förtroende till
Kåhléns Elektriska
Orsa Tel. 401 92, 410 37
Bostadstel. 350 77, 498 34, 402 48

ORSA SKOLTIDNING
Nr 156 — 26 sept. 1968
Utgives av Orsa Lärareförening
Ansvarig utgivare: Hj. Hedman
Red. Christina Hjelte, tel. 412 65
Postgirokonto 13 65 58
Prenumeration sker genom insättning å tidningens postgiro av 5 kr. Skriv tydligt namn och adress å girokortets kupong.